

CUMHURİYETTEN GÜNÜMÜZE BEDEN EĞİTİMİ

Mehmet GÖRAL*
A. Korkut YAPICI**

ÖZET

Türkiye 'de cumhuriyetin ilanından günümüze kadar olan süreçte Beden Eğitimi dersinin haftalık ders saatlerinin gelişimi incelenmiştir. Atatürk'ün "Modernleşme" politikası doğrultusunda yurt çapında gerçekleştirilen reformlardan eğitim, "Beden Eğitimi ve Spor" payını almış, modern anlamda beden eğitimi öğretmeni yetiştirmek için kurslar açılmaya başlanmış, bu amaçla yurt dışına devlet desteğiyle öğrenciler gönderilmiş, geleceğin eğitici kadrolarını yetiştirme imkanları sağlanmıştır. Beden Eğitimi öğretmeni yetiştirmek amacıyla 1932 yılında Gazî Eğitim Enstitüsü, Beden eğitimi şubesi açılmış, ülkemizde beden eğitimi ve spor çok hızlı bir gelişim sürecine girmiş ve değişik illerde beden eğitimi ve spor bölümleri/yüksek okulları açılmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim, Lise ve Dengi Okullardaki haftalık beden eğitimi ders saatlerindeki artış ve azalmaların nedenleri analiz edilmiş, artırılması için olumlu görüşler belirtilmiştir.

GİRİŞ

Atatürk Kurtuluş Savaşı'nı zaferle sonuçlandırmış ve 29 Ekim 1923'de Cumhuriyeti ilan ederek Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kurmuştur. 1923'ten sonra

*Yrd. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi BES Bölümü - Kütahya,
**Öğretmen Dumlupınar Üniversitesi BES Bölümü - Kütahya

ülkede o zamana dek görülenlerle karşılaştırılmayacak kadar önemli siyasal, ekonomik, hukuki, kültürel değişimler gerçekleştirilmiştir.¹ Bu değişimler gerçekleştirildiğinde toplumun %85'i kırsal kesimde yaşıyordu. 1923-1924 öğretim yılında Türkiye nüfusu 11-12 milyondur, %10'u ve kadın nüfusun %3'ü okur yazardı, %91'i okuma yazma bilmiyordu. Eğitimin çok düşük sayısal özelliğinin yanı sıra eğitimin kalite yönünden özellikleri de pek içi açıcı bir durum göstermemekteydi. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu mesleki formasyondan geçmemiş, eğitim ve öğretimin bilimsel yöntemlerini öğrenerek yetişmemişlerdir. Öğretim programları günün ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktı. Okul binaları İstanbul hariç eğitim ve öğretimi elverişli değildi.²

Tablo 1.1923- 1924 Öğretim Yılında Eğitim Kademelerine Göre Sayısal Gelişmeler³

	Okul	Öğrenci	Öğretmen
İlkokul;	4894	341941	10238
Ortaokul;	116	9894	1054
Liseler;	43	3799	838
Genel Liseler;	23	1241	513
Mesleki ve Teknik Liseler;	20	2558	325

Tablo 1. İncelendiğinde toplam okul sayısının 5096, öğrenci sayısının 359.433, öğretmen sayısının ise 12.968 olduğu görülmektedir.

Toplumun %10'u bile okur yazar olmadığı için yukarıda belirtilen değişimlerin kitlelere benimsetilmesi ve kökleşmelerinde eğitimin oynayabileceği rol her zamankinden fazla anlaşılmıştır.⁴

Atatürk'ün 1920'deki ilk milli eğitim programında, yeni Türkiye'nin eğitim politikasını "milli yapıya uygun, bilimsel, üretken, fikir ve bilinç uyandıracak, kendine güvenen, varlığını devam ettirecek insan yetiştirmek ve bunları verecek eğitim kurumlarını yurda yayıp tüm halkı eğitmek" olarak belirlemiştir.⁵ 1 Mart 1920'deki TBMM'yi açarken yaptığı konuşmada milli eğitim politikasının temel amacının halkı eğitmek ve bilgisizliği gidermek olduğunu söylerken hemen ardından da "... fakat sadece bununla yetinilmemeli, orta ve yüksek öğretime de önem vermeli, ülkenin ihtiyaç duyduğu insan gücü yetiştirilmelidir" diyordu.⁶ Ayrıca, çizdiği eğitim politikası sistem ve mesleğe dayandırarak "mektep, genç dimağlara, insanlığa hürmeti, millet ve memleketi muhabbeti, şerefli istiklali öğretmeli, en mühim vazife maarif işleri olmalı, öğretme vazifesi güvenilir ellere teslim edilmeli muallimlik diğer yüksek meslekler gibi refah teminine müsaait bir meslek haline konmalı" demiştir. Atatürk'ün bu sözleri ardından 13 Mart 1924'de Orta Tedrisat Muallimleri Kanununun 1.Maddesine

¹ AKYÜZ, Yahya. Türk Eğitim Tarihi, s. 283.

² SAKAĞLU, Necdet. Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi.

³ DİNÇSOY, Ömer. Türk Eğitim Sistemi, s. 173.

⁴ AKYÜZ, A.g.e. s. 283.

⁵ ASLAN, Ensar. Atatürkçü Düşünce Sisteminde Türk Eğitimi.

⁶ AKYÜZ, A.g.e.

⁷ ŞABANOĞLU, N: A.g.e.

göre "muallimlik, devletin umumi hizmetlerinden talim ve terbiye vazifesini üzerine alan, müstakil sınıf ve derecelere ayrılan bir meslek" olmuştur.⁸

1924'te çıkarılan Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği-Öğretimi Birleştirme) kanunu ile tüm okullar maarifvekaletine bağlanmış, medreseler kaldırılmış, türbe ve tekkeler kapatılmıştır. Karma eğitime geçilmiş, eğitim laikleştirilmiş, yeni Türk alfabesi kabul edilmiş, Atatürk bizzat kendisi "Baş Öğretmen" unvanı ile eline tebeşir alarak kara tahta başında halka ders vermiş, kitlelerin eğitim düzeyinin yükselmesi için büyük çaba harcamıştır. Bu hareketi ile öğretmen ve eğitimcilere manevi bir değer sağlamıştır.⁹

Atatürk her alanda olduğu gibi sporda da bilim yolundan ayrılmamayı tavsiye ederken, sporun önemi üzerinde durmuş ve ona yeni bir benlik kazandırmıştır. "Müsbet bilimlerin temellerine dayanan, güzel sanatları seven, fikir terbiyesinde olduğu kadar, beden terbiyesinde de kabiliyeti artmış ve yükselmiş olan, erdemli, kuvvetli bir nesil yetiştirmek ana siyasetimizin açık dileğidir" sözleri ile bunu doğrulamıştır.¹⁰

Sporun temel bir eğitim unsuru olmasına büyük önem veren Atatürk "Türk sosyal bünyesinde spor hareketlerini düzenlemekle görevli olanlar Türk çocuklarının spor hayatını yüceltmeyi düşünürken sadece gösteriş için herhangi bir yarışmada kazanmak azmiyle spor çizmezler. Esas olan bütün her yaştaki Türkler için beden eğitimi sağlamaktır". Ayrıca her çeşit spor faaliyetlerini Türk gençliğinin milli eğitiminin ana unsurlarından sayan ulu önder, hükümetlerin şimdiye kadar olduğundan daha çok ciddi ve dikkatli davranmasını, Türk gençliğinin spor bakımından da milli heyecan içerisinde özenle yetiştirilmesi gerekir" diyerek 1925 yılında yüksek vasıflı insan gücünü yetiştirmek üzere yurt dışına öğrenciler gönderilmesi talimatını milli eğitim bakanlığına vermiştir.

Okul kurmak, açmak, burada ders verecek hocaları bulmak o kadar kolay değildi. Bu ihtiyacı gidermek ve Avrupa milletlerinin beden eğitimi konusunda takip ettikleri metotları öğrenmek için milli eğitim bakanlığı ulu önderin talimatını yerine getirerek Almanya'ya bir, İsveç'e üç öğrenci gönderir. Beden Eğitimi ve spor eğitimi ve bu eğitimi veren kurumların yapılması ve gelişimi öğretme ihtiyacını hemen karşılamak mümkün olmadığından açığı kurslarla aşırıya indirmek ve gelişen, değişen dünya şartlarına, ihtiyaçlarına göre değişiklikler yapmak beden eğitimi ve spor eğitiminde de gerekliydi. 1926 yılında Çapa'da açılan kurslardan 148 erkek, 63 bayan beden eğitimi öğretmeni mezun olmuş, mezun olanlar orta dereceli okullarda öğretmenlik yapmaya başlamışlardır. Okullara beden eğitiminin girişi Selim Sım Tarcan'la olmuştur. Açılacak kursa alınacak öğrencilerin seçilerek alınması, başarılı olanlara yurt dışında uzmanlık kazandırılmak için eğitime gönderilmeleri ve 5 yıl gibi kısa bir süre içerisinde öğretmen ihtiyacının önemli ölçüde karşılanması ve nitelikli öğretmen yetiştirme çabaları takdire şayandır."

⁸ AKYÜZ, A.g.c. s. 329.

⁹ A.g.c. s. 283.

Morpa Spor Ansiklopedisi. I. Cilt. s. 11.

¹⁰ ATABEYOĞLU, Cem. Atatürk ve Spor, s. 133.

¹¹ GÖRAL, Mehmet. Türkiye'de Spor Eğitimi Yetişen Kurumların Mevcut Durumlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi, ss. 20-21.

1931 yılında Ankara'da "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" Beden Terbiyesi Şubesi (Beden Eğitimi Bölümü) açılarak orta okullara öğretmen yetiştirmekle kalmamış, yeni bir eğitim ve öğretim görüşünün ve yöntemlerinin ülke çapında yayılmasına ve benimsenmesine de hizmet etmiştir. Ayrıca bu eğitim kurumu, yeni açılan eğitim enstitülerinin programlarının geliştirilmesinde öncülük ve öğretim üyelerinin sağlanmasında da kaynaklık etmiştir.

- 1947'de İstanbul Eğitim Enstitüsü bünyesinde Beden Eğitimi ve Spor Bölümü.
- 1974'de İzmir'de Bornova Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü
- 1978'de Diyarbakır Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü
- 1974'de Ankara 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi
- 1975'de İstanbul Anadoluhisarı Gençlik ve Spor Akademisi
- 1975'de Manisa Gençlik ve Spor Akademisi açılmıştır.

Ancak 1982 yılında tüm yüksek öğretim kurumları yeniden teşkilatlanmaya tabi tutularak gençlik ve spor akademileri, beden eğitimi bölümleri kaldırılarak üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı beden eğitimi ve spor bölümleri kurulmuştur. Bugün ülkemizde beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren 20 beden eğitimi ve spor yüksek okulu, 23 beden eğitimi ve spor bölümü ve Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı spor bilimleri ve teknoloji yüksek okulu olmak üzere 44 adet yüksek öğrenim kurumu vardır.¹⁴

1982 Anayasası'nın 42.Maddesi eğitim-öğretim hakkı ve ödevini belirtmekte, kimsenin eğitim ve öğretim hakkında yoksun bırakılmayacağını,

58. Maddesi; gençliğin zararlı fikir ve alışkanlıklardan korunmasını,

59. Madde ise; devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, spor kitlelere yayılmasını teşvik eder.

Devlet, başarılı sporcuyla korur. İbareleri yer almıştır.

1991 yılında yürürlüğe giren ders geçme ve kredi sistemi öğrencinin ilgi, istek ve yeteneğine göre yönlendirilmesine, geliştirilmesine ve belli oranlarda yetiştirilmesine imkan sağlamak amacıyla başlatılmıştır. Ancak, öğretmen, derslik, her türlü eğitim aracı noksanlıklar danışmanlık hizmetlerindeki yetersizlik sebebiyle problemler yaşanmıştır. 1995-1996 öğretim yılına kadar devam etmiş, bu tarihten itibaren sınıf geçme yönetmeliği uygulanmıştır.

Çocuklarımızın ve gençlerimizin istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda tam olarak değerlendirilmesi, kişilik, ruhi yapı, nitelikleri bozulmadan geliştirilmesi, hayat boyu eğitim anlayışının gereğinin yapılması temel eğitim için öncelikli adımlardır. Zira; günümüzde her alandaki ve her kademedeki yetişmiş insan gücü için istenen asgari nitelikler en az 8 yıllık zorunlu bir eğitimi gerekli kılmaktadır. Zorunlu temel eğitim süresi bir ülkenin vatandaşlarının eğitim düzeyine verdiği önemin göstergelerinden biridir. Çocukların temel bilgi ve beceri

¹³ AKYÜZ, Yahya. A.g.e.

¹⁴ GÖRAL, Mehmet. A.g.e. s. 29-34, 260-265.

kazanmaları, toplumsal değerlerin yerleştirilmesi ve iş hayatına hazırlanmaları temel eğitimle gerçekleştirilebilir. 8 yıllık temel eğitim çocuklarımızın ve gençlerimizin daha sonraki dönemlerde yapacakları eğitimi de başarıyla sürdürmelerine katkıda bulunurken kendilerine, kendi geleceklerini de belirleme ihtiyacı sağlayacaklardır. Geç de olsa zorunlu temel eğitim 1997-1998 Eğitim-Öğretim Yılından itibaren uygulanmaya başlamıştır.

Tablo 2. Tarihsel Gelişim İçerisinde Beden Eğitimi Dersinin Haftalık Ders Saati Dağılımı¹⁹

TARİH	OKUL ADI	DERSİN ADI	SINIFLAR			
1924	İhtidai Darülmüallimin (Öğretmen Okulu)	Terbiye-i Bedeniye	1	1	1	1
1924	İhtidai Darülmüallimat (Kız Öğretmen Okulu)	Terbiye-i Bedeniye	1	1	1	1
1927	Orta Mektep Programı	Cimnastik	2	2	-	-
1927	Liseler İçin	Cimnastik	2	2	-	-
1929	İlk ilkokul yönetmeliği 1929 yılında yayınlanmıştır. 169 maddelik bu yönetmelikte beden eğitimi ve spor ile ilgili bir bölüme rastlanmamıştır.					
1931	Musiki Muallim Mektebi	Cimnastik	2	2	1	2
TARİH	OKUL ADI	DERSİN ADI	SINIFLAR			
1931	Ortaokul	Cimnastik	2 *	2	-	-
1931	Lise	Cimnastik	1	1	-	-
1934	Lise	Cimnastik	1	1	-	-

¹⁹ Tebliğler Dergisi S. 1-2414.

1936	İlkokul Programında Şehir Okulları (Köy okullarında böyle bir ders yok)	Cimnastik	2	2	1	1
1937	Öğretmen Okullarının Mesleki Sınıflarında	Cimnastik	1	1	-	-
1937	Ortaokul	Cimnastik	1	1	-	-
1937	Lise	Cimnastik	1	1	-	-
1939	Erkek Ortaokulları	Cimnastik	1	1	-	-
1939	Kız Ortaokulları	Cimnastik	1	1	-	-
1939	Muhtelif Ortaokullar, Çift Öğretim Yapan Erkek Ortaokulları ile çift Öğretim Kız Ortaokullarında	Cimnastik	1	1	-	-
1940	Şehir Okullarında	Cimnastik	2	2	1	1
1941	Kız Enstitülerinde	Cimnastik	1	1	1	1
1943	Köy Enstitülerininin 1943 tarihli programına göre beden eğitimi ve vüsal oyun dersi kökür denilen arasındadır. Köy enstitüleri ilkokuldan sonra 5 yıl öğretim yapmaktadır					
1946	Ortaokul	Cimnastik	1	1	-	-
1946	Sanat Okulları	Cimnastik	3	2	-	-
1946	Kız Enstitüleri	Jimnastik	4	2	1	1
1949	Bölge Öğretmen Okulu	Jimnastik	-	-	2	2
1949	Lise	Cimnastik	1	1	(Fen-Edb) 1	-
1952	Lise	Beden Terbiyesi	-	-	-	-

Tablo 2.de Cumhuriyet'in ilanından sonraki yıllarda dersin Terbiye-i Bedeniye adıyla öğretmen okullarının beşinci sınıfında birer saat olarak okutulduğu, orta mektep programı içerisinde iki saat okutulduğu ve ilerleyen yıllarda tiki 1950'lere gelinceye dek cimrastik adıyla çeşitli okulların haftalık ders programında birer-ikişer saat olarak yer almıştır.

Tablo 3. 1953'den Günümüze Kadar Olan Beden Eğitimi Haftalık Ders Saati Dağılımı¹⁴

TARİH	OKULADI	DERSİN ADI	SINIFLAR					
			1	1	1	-	-	-
1953	İlkokul	Beden Eğt.	1	1	1	-	-	-
1953	Öğretmen Okulları (İlkokul üzerine 6 yıl)	Beden Eğt.	-	-	-	2	2	2
1953	Köy Enstitüsü (İlkokul üzerine 6 yıl)	Beden Eğt.	2	2	2	2	2	2
1970	Yeni Ortaokul	Beden Eğt.	2	2	2	-	-	-
1970	İkinci Devre Orta Öğretimde Yüksek Öğretim Hazırlayan Sınıflarda	Beden Eğt.	9.Sınıf (Yabancı Dil) 2	10.Sınıf (Edb.-Fen) 2	11.Sınıf (Dil-Edb./ Sosyal-Ekonomik Bilimler/ Mat.-Fiz./Tabiat Bilimleri) 2			
1974	Ortaokul	Beden Eğt.	1	1	1	-	-	-
1974	Lise	Beden Eğt.	-	-	-	1	1	1
1974	Modern Fen-Mat Programı Uygulayan Lise	Beden Eğt.	-	-	-	1	(Fen-Edb.-Mat.) 1	(Tab.Bil.-Dil-Edb) 1
1974	İmam Hatip Lisesi (1.Devre)	Beden Eğt.	1	1	1	-	-	-
1974	Teknik Lise (Elektrik, giyim, konfeksiyon, moda-resim bölümü)	Beden Eğt.	-*	-	-	1	1	1
1974	Ticaret Meslek Lisesi	Beden Eğt.	-	-	-	1	1	1
1974	İmam Hatip Lisesi	Beden Eğt.	1	-	-	1	1	1
1974	4 ve 7 yıllık İlk Öğretmen Okulları (1.Devre)	Beden Eğt.	2	(Fen-Edb) 2	(Fen-Edb) 2	(Mat.-Tab.Bil.-Dil-Edb) 1	-	-
1975	Ortaokul	Beden Eğt.	-	-	1	-	-	-
1976	Lise	Beden Eğt.	2	-	-	-	-	-
1977	Lise	Beden Eğt.	-	1	-	-	-	-
1979	Temel eğitim 1. Kademe (İlkokul)	Beden Eğt.	1	1	1	1	1	-
1981	İlkokul	Beden Eğt.	1	1	1	1	1	-
1981	Genel Ortaokullar	Beden Eğt.	2	2	1	-	-	-
1981	Lise	Beden Eğt.	2	(Fen-Edb) 1	1	-	-	-
1983	Kız Meslek Lisesi (Seramik Sanatı ve Giyim Bölümü)	Beden Eğt.	2	2	1			

TARİH	OKUL ADI	DERSİN ADI	SINIFLAR					
1983	Endüstri Meslek Lisesi (Tevsiye Bölümü)	Beden Eğt.	2	2	1			
1983	Teknik Lise (Makine Bölümü)	Beden Eğt.	2	2	1			
1983	Ticaret Lisesi	Beden Eğt.	2	2	1			
1983	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Beden Eğt.	2	2	Servis-Resepsiyon-Mutfak -1			
1983	Lise	Beden Eğt.	2	(Fen-Edb) 2	(Fen-Böl) 1			
1983	Modern Fen Programı Uygulayan Liselerde	Beden Eğt.	2	(Fen-Edb) 2	(Mat-Tab.Bil-Edb.)-1			
1983	Bir Kısım Denlerini Yabancı Dille Yapan Okullar (Anadolü Liseleri 2.Devre)	Beden Eğt.	2	(Fen) 2	(Mat-Tab.Böl) 1			
1983	İmam Hatip Lisesi	Beden Eğt.	2	2	1	1		
1983	Fen Lisesi	Beden Eğt.	2	2	2			
1984	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	Beden Eğt.	2	2	1	Servis-Resepsiyon-Mutfak -1		
1984	Anadolü Teknik Lisesi	Beden Eğt.	-	2	2	1	-	
1984	Beden Eğitimi Spor Lisesi	Spor Masaj	-	2	-	-	-	-
		Atletizm	-	4	-	-	-	-
		Cimnastik	-	3	-	-	-	-
1984	İstanbul Lisesi	Beden Eğt.	-	2	2	1	-	-
1985	Askeri Liseler	Beden Eğt.	K. Dk. 2	K. Dz 2 2	K. Dk. 2 2	K. Dz. 1 1		
1985	Kız Meslek Lisesi (Hazır Giyim Bölümü)	Beden Eğt.	-	2	2	1		
1985	Lise	Beden Eğt.	-	2	(Fen-Edb) 2	(Mat-Fen-Edb.) 1		
1985	Anadolü lisesi (I.Devre)	Beden Eğt.	-	2	(Fen-Edb) 2	(Mat-Fen-Edb.) 1		
1985	Ortaokul	Beden Eğt.	-	2	2	1		
1986	İlkokul	Beden Eğt.	-	3	3	3	3	-
1986	İlköğretim	Beden Eğt.	3	3	3	3	3	2
1986	Ortaokul	Beden Eğt.	-	-	-	-	3	2
1986	Anadolü Lisesi (Ortaokul kısmı)	Beden Eğt.	1	3	3	2		
1986	İmam Hatip Lisesi (Orta Kısım)	Beden Eğt.	-	3	3	2		
TARİH	OKUL ADI	DERSİN ADI	SINIFLAR "					
1986	İmam Hatip Lisesi (lise kısmı)	Beden Eğt.	1	3	3	2		
1986	Lise	Beden Eğt.	-	3	(Fen-Edb) 3	-	(Mat.Fen.Edb.)2	

1990	Aradoku Güzel Sanatlar Lisesi (Resim Bölümü)	Beden Eğt.	2	2	2	2			
1990	Kız Meslek Lisesi (Giyim Bölümü)	Beden Eğt.	-	1	-	-			
1991	Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği Uygulayan Liseler	Beden Eğt.	Beden Eğitimi-2	Beden Eğitimi-2					
1991	Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği Uygulayan Liseler Spor Alanı	Beden Eğt	Spor1 4	Spor 2 4	Spor 3 4	Spor 4 4			
1991	Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği Uygulayan Liseler Spor Alanı	Beden Eğt.	Beden Eğitimi-3 4	Beden Eğitimi-4 4					
1991	Ortaokul	Beden Eğt.	-	2	2	2			
1991	Aradoku Lisesi (Orta Kısım)	Beden Eğt.	1	2	2	2			
1992	Askeri Liselerde	Beden Eğt.	2	2	2	2			
1992	İlkokul	Beden Eğt.	-	2	2	2	2	2	
1992	İmam Hatip Lisesi (Orta kısım)	Beden Eğt	-	2	2	2			
1992	İmam Hatip Lisesi	Beden Eğt.	-	2	2	1	1		
1992	Aradoku İmam Hatip Lisesi	Beden Eğt.	-	1	1	1	1		
1992	İlk Öğretim Okulu	Beden Eğt.	2	2	2	2	2	2	
1993	Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği Uygulayan Öğretmen Liseleri	Beden Eğt.	Beden Eğitimi-1 2	Beden Eğitimi-2 2					
TARİH	OKUL ADI	DERSİN ADI	SINIFLAR						
1993	Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği Uygulayan Öğretmen Liseleri	Beden Eğt	Seçmeli Dersler (Spor 1-2-3-4) 4 er Saat						i
1993	Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği Uygulayan Öğretmen Liseleri (Spor Alanı)	Beden Eğt.	Beden Eğitimi 3'-5 (4 er saat), Spcs-1-2-3-4 (4 er saat)						
1993	İşitme Engelliler İlkokulu	Beden Eğt.	4	2	2	2	2	2	
1994	İlk Öğretim Okulu	Beden Eğt.	2	2	2	2	2	2	
TARİH	OKUL ADI	DERSİN ADI	SINIFLAR						
1994	Aradoku Lisesi (Orta Kısım)	Beden Eğt.	2	-	-	-	2	2	
1995	İlk Öğretim Okulu	Beden Eğt	2	2	2	9	2	-	
1995	Aradoku Güzel Sanatlar Lisesi (Kesim ve Müzik Bölümü)	Beden Eğt.	-	2	-	-	-		

Eylül), müfredat programındaki değişiklikler de beden eğitimi ders saatlerinin azaltılmasına neden olmuştur. Ayrıca, derslerin tam verimli olarak işlenmemesi, sınıfların kalabalık oluşu, soyunma odalarının yetersiz oluşu, salon araç-gereç, malzeme yetersizliğine de bağlanabilir.

Türkiye’de son yirmi yılda öğrenci velilerinin çocuklarını at yarışlarına hazırlanan atlar gibi Anadolu ve Fen Liselerine girmelerini sağlamak için yetiştirmeye çalışılan, böyle bir anlayışın insanlarımızı yerleşmesi ile beraber eğitimimizde düşen kalitenin, okullarda kültür derslerinin artırılarak çözüleceğini zanneden yöneticilerimizin varlığı gibi bir takım sebeplerle beden eğitimi ve spor ders saati sayıları okullarımızda azaltılmıştır.

Tablo 6. Eğitim Kademelerine Göre Sayısal Gelişmeler

Eğitim Kademesi	Öğretim Yılı	Okul	Öğrenci	Öğretmen
Okul Öncesi	1923-1924	80	5880	136
	1943-1944	49	1604	63
	1963-1964	146	4767	180
	1983-1984	2784	78981	4414
	1994-1995	6472	201652	9464
İlkokul	1923-1924	4894	341941	10238
	1943-1944	12182	995999	22387
	1963-1964	27775	3562140	76544
	1983-1984	27355	6500539	232607
	1994-1995	48658	6985059	232607
Ortaokul	1923-1924	116	9894	1054
	1943-1944	327	92906	4305
	1963-1964	1150	417385	16362
	1983-1984	4864	1633011	41169
	1994-1995	8947	2666013	62068
Lise	1923-1924	43	3799	838
	1943-1944	202	48290	3674
	1963-1964	654	178286	15014
	1983-1984	2576	901793	83714
	1994-1995	4981	2124298	130505
Genel Liseler	1923-1924	23	1241	513
	1943-1944	109	37259	2071
	1963-1964	288	127968	7137
	1983-1984	1220	537617	47030
	1994-1995	2357	1226519	65805
Mesleki ve Teknik Liseler	1923-1924	20	2558	325
	1943-1944	93	11301	1603
	1963-1964	366	50318	7877
	1983-1984	1356	364176	36684
	1994-1995	2624	897779	64700

*** DİNÇSOY, Ömer. Türk Eğitim Sistemi, s. 173.

Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitim kademelerinin, 1923'ten günümüze kadar okul sayısı, öğretmen ve öğrenci sayıları bakımından çığ gibi büyüdüğü tabloda görülmektedir. 15 milyon öğrencisiyle, 520 bin öğretim kadrosuyla, 70 bin okuluyla 75 yılda geldiği nokta budur.

SONUÇ

Osmanlı Devletinin yerine Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulması ile beraber, Türkiye'de birçok alanda başlatılan "Modernleşme" çalışmalarından beden eğitimi de nasibini almıştır.

Beden eğitimi alanında yapılanlardan ilki teknik eleman ihtiyacının karşılanması için kurslar açılmış ve yurt dışına yetiştirilmek amacıyla öğrenciler gönderilmiştir. Daha sonraki zamanlarda ülkemizde üniversitelerimize bağlı olarak beden eğitimi ve spor yüksek okulları ile beden eğitimi ve spor bölümleri açılmıştır. Bu okullarımızın bugün sayısı 60 kadardır. Her yıl yaklaşık olarak 6000 dolayında mezun verilmektedir.

Ancak son yıllarda (özellikle son 15 yılda) ülkemizde eğitim-öğretim anlayışında meydana gelen değişimlerden beden eğitimi de etkilenmiştir. Öğrenci başarısızlıklarının artması, yaşanan iç göç, sınıftaki öğrenci sayılarının artması, ekonomik sıkıntılar vb. olumsuzluklar neticesinde öğrencilerin spor ve oyun alanlarının daralmasına, kalabalık sınıfların beden eğitimi derslerinde bölünmemesi, araç-gereç yetersizliği ve de velilerin çocuklarını oyun ve spor yerine daha fazla ders çalışıp üniversiteye ve yahut Anadolu ve Fen Liselerine girmelerini sağlamak anlayışının da etkisi ile okullarımızdan beden eğitimi ve spor derslerinin müfredat içerisinde olanı giderek azalmıştır. Müfredat programlarının uygulayıcısı konumundaki beden eğitimi öğretmenlerinin bu amacı öncelikli olarak görmemeleri, ders saatlerinin azaltılmasındaki bir başka boyutudur.

Fakat İlköğretim ve orta öğretim çocuklarında her yönüyle sağlıklı bir gelişmenin olabilmesi, onların çok iyi hazırlanmış bir nitelikli genel eğitim görmelerine bağlıdır. Beden eğitimi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Beden eğitimi bireyin beden, fikren ve ruhen gelişimini sağlamak, günlük yaşama ve iş yaşamının şartlarına hazırlanarak yapılan düzenli ve kurallı çalışmaların tümüdür. Beden eğitimi yoluyla öğrencileri beden eğitimi, spor ve oyun ile ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar kazandırmayı hedefleyen sosyal ve zihinsel kapsamlı bir amaç, öğretmenlerin de öncelikli amacı olması gerekirken, müfredat programlarının uygulayıcısı konumundaki beden eğitimi öğretmenlerinin bu amacı öncelikli olarak görmemeleri, ders saatlerinin azaltılmasındaki bir başka boyutudur. Müfredat programlarında yer alan konuların amaca uygun işlenebilmesi için beden eğitimi derslerinin haftada iki saat değil, günde bir saat olması gerekmektedir. Ders dışı faaliyetleri haftada en az 10 saat olmalı ve öğrenciye tüm spor branşları öncelikle gösterilmeli, öğrencilerin hepsinin çalışması sağlanmalıdır. Öğrenciyi ilgi ve kabiliyetlerine göre branşlara ayırmalı, branşlara ayrılan öğrencileri amatör ruh içerisinde en üst seviyeye çıkarmak ve kulüplere kanalize etmek beden eğitimi öğretmenin amaçları arasında olmalıdır.

Böyle yapıldığı takdirde ruhen ve beden sağlığı nesiller yetiştirilmesinin mümkün olacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

- AKYÜZ, Y.: *Türk Eğitim Tarihi*, Kültür Koleji Yayınları-4, İstanbul, 1994.
- SAKAOĞLU, N.: *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi*, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi-71.
- DİNÇSOY, Ö.: *Türk Eğitim Sistemi*, Ankara, 1975.
- ENSAR, A.: *Atatürk'ü Düşünce Sisteminde Türk Eğitimi*, Dicle Üniversitesi Atatürk Araştırmaları Merkezi Yayınları-3, Diyarbakır, 1989.
- MORPA SPOR ANSİKLOPEDİSİ, 1.Cilt, İstanbul, 1997.
- ATABEYOĞLU, C.: *Atatürk ve Spor*, Ankara, 1989.
- GÖRAL, M.: *Türkiye'de Spor Eğitimi Yetiştiren Kurumların Mevcut Durumlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1997.
- DOĞAN, H.: *Türk Orta Öğretim Sistemlerinin Değerlendirilmesi*, Talim ve Terbiye Yayınları, 17 Eğitim Serisi-4, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972.
- 1939-1953 Yılları Arasındaki Tebliğler Dergisi, 1979 İlk Öğretim Programı, 1983-1994 Yılları Arasındaki Tebliğler Dergisi, 2132, 2147, 2172, 2174, 2176, 2181, 2196, 2197, 2223, 2240, 2245, 2251, 2257, 2272, 2280, 2296, 2311, 2342, 2414, 1995 İlk Öğretim Programı, 2493, 3. 4. 8. 9. Milli Eğitim Şaraları.